

Handhyvlar

En handhyvel kan förenklat ses som ett stämjärn fixerat i en viss vinkel i en viss form. Två vanliga typer av hyvlar är hyvlar med en träkropp och hyvlar med en metallkropp. De gjorda av trä ställs in genom hammarslag medan metallhyveln ställs in med vred och skruvar. Naturligtvis finns hybridtyper. Trähyvlar har av naturliga skäl längst historia. Många handgjorda trähyvlar finns än idag att hitta begagnade men även industrigjorda trähyvlar finns. Japanska hyvlar, som bara de förtjänar flera böcker i genomgång, är i regel gjorda av trä. Kända tillverkare av hyvlar är Stanley, Erik-Anton Berg, Veritas, Estee, Kunz, Lie Nielsen men nya högkvalitativa hyvlar kan vara väldigt dyra.

Fördelar med handhyvlar:

- Kräver ingen ström
- Tysta
- Ger väldigt lite trädam
- Tar liten plats
- Kräver inga förbrukningsvaror förutom stålet som har lång livslängd
- Smidiga
- Portabla
- Kan ge en unik yta maskiner ej förmår skapa
- Man lär känna träet när man hyvlar det
- Man får lite motion

Nackdelar med handhyvlar:

- Ställer högre krav på att det ska vara bra virke, lite kvist osv.
- Tar tid att hyvla stora mängder
- Kräver viss teknik
- Man måste kunna ställa in och ta hand om hyveln

Nedan en kort sammanfattning av fördelar respektive nackdelar med trä- och metallhyvlar.

Hyvel med träkropp:

- Få delar

- Inga inställningsmöjligheter i själva hyveln
- Enklare att plana sulan
- Enklare att laga
- Sulan nöts mer än en metallsula
- Går ej att justera munöppningen
- Kan ändra form vid förändrad fuktighet

Hyvel med metallkropp:

- Många delar
- Stora inställningsmöjligheter finns i regel i hyveln
- Kan vara känslig för att bli tappad, sprucket gjutjärn
- Svår att laga
- Kan vara tyngre än motsvarande i trä
- En mycket mera energikrävande tillverkning genom gjutning etc.

Olika typer av handhyvlar

Bänkhysel/putshysel

Exempel: Stanley 3 och 4

Stöthyvel

Exempel: Stanley 9½

Rubank

Exempel Stanley 7

Falshysel

Exempel: Stanley 78

Skrubbhysel

Exempel: Stanley 40

sickelhysel

Exempel: Stanley 12

Spånhyvel

Exempel: Stanley 51

Simshysel/grundhysel

Exempel: Stanley 71

Nothyvel

Exempel: Stanley 45

List- och profilhyvlar

Exempel: Stanley 45

Rundhysel/Skålhysel

Exempel: Kunz 113

Oxhysel

En av få hysel som är gjord för att användas av två människor samtidigt!